

Prædiken til Juleaften

Luk. 2, 1-14

Det er vist nok altid bevægende. Og det har det vist nok altid været.

Sådan igen at skulle mødes her i kirken juleaftensdag omgivet af folk man kender godt, dem, man kender mindre godt og vist mest af navn, og så dem, man måske bare har set engang imellem - i Rema 1000 eller i Brugsen - sådan som man gør det i al almindelighed. Og afhængig af hvor tæt bekendtskabet nu er, hilser vi mere eller mindre hjerteligt på hinanden, og er man lidt scenevant, foregår det i et lidt højere toneleje end hos dem, der ikke er. Men vi bestræber os alle på at være høflige over for hinanden, smiler måske endda lidt mere end vanligt; og bandeord og fuck-fingre mellem de kære små slås der hårdt ned på - dét vil vi ikke høre og se hér! Det vil vi nu heller ikke andre steder, men det er alligevel noget andet.

Der er noget bevægende over vores opførsel denne dag; at vi flytter os lidt mere for hinanden, anstrenger os lidt mere med venlighed og de gode manerer. Vi "mander os op", som det så chauvinistisk hedder.

Og så er det bevægende, fordi kirkerummet gør noget ved os. Vi kommer her måske ikke så tit, som vi burde. Lidt fremmed er det at sidde på bænke sammen; det gør man næsten kun i kirker. En stol er i sammenligning hermed jo langt mere privat. Bænke kræver noget af os; for hvor går grænsen lige mellem din og min plads? Hører albuerne f.eks.

med eller trækker man dem lidt til sig? Og hvad med børnene? Hvor meget plads har de egentlig krav på?

Og så er der minderne fra de forrige gange, man var her. De sidder på en måde også i væggene. Og måske man savner en bedstefar, der også plejede at gå med i kirke juleaften. Måske man husker, at han ikke havde det helt godt med at være her. Han skjulte altid sin forlegenhed ved at gumle lidt vel rigeligt på de Läkerol, han altid havde med i lommen; de skraslede, når han tog én. Og bedstemor plejede at tysse på ham, men så gav han sig bare til at byde rundt for ligesom at undskylde sit larmeri, og det blev det jo ikke ligefrem bedre af.

Men sådan forsøger vi alle mere eller mindre skjult at finde en måde at være tilstede i kirkerummet på, der ligesom nedbryder bare lidt af det alt for højtidelige og stive, for det er vi ikke vilde med. Det er ikke nemt at være stille sammen, når man er så mange sammen. Det bliver pludselig så alt for påfaldende at hoste eller nyse. Så hellere synke et par gange hurtigt efter hinanden og håbe det går over, vente til salmesangen går i gang - eller tage imod en Läkerol. Ja, det kunne næsten være helt velgørende, hvis én eller andens mobiltelefon gav sig til at ringe - altså en andens mobiltelefon. Det letter ligesom lidt på det hele. Og lidt dejligt ville det jo også være, at det så ikke var én selv -

Udgivet af

Grundtvigsk Forum
Nr. 122. 113. årgang
December 2012
ISSN 0901-2214

denne gang.

Men selvom vores sind og adfærd altså bevæges af det rum, vi er i og som kræver noget af os, ja, så er det jo samtidig også så velkendt som noget. For alt er som sidste år. Salmerne er - stort set - de samme; og det er godt sådan; Halleluja'et skal synges 20 gange. (Og også i år har præsten tænkt sig at gøre sig lystig over, hvor opløftende det dog er, at det hedder Halleluja og ikke Hallelunej; at pudsigheden er hugget fra Benny Andersen, har han dog heller ikke i år tænkt sig at gøre opmærksom på). Og læsningen fra Det gamle Testamente om det tyngende åg og slavefogedens kæp, der skal brækkes, og om den trampende støvle og den blodige kappe, der skal brændes og fortæres af ild, ja, den skal også til, for den rå magt og volden, ufreden og det uforsonlige må helt væk, for at juleevangeliet kan komme til og fortælle, at et barn er født os, en søn er os givet, og herredømmet skal ligge på hans skuldre - og ikke på de andres.

Og så velkendt er juleevangeliet, at vi næsten kan det udenad. Prøv blot at sige: "Og det skete i de dage, at der udgik en befaling fra ..." Pludselig kan enhver sige navnet på én af Ro-merrigets store kejsere hurtigere end nogen søgemaskine kan finde det på nettet. Alle vi, der i det daglige intet kan huske udenad udover pinkoden til Dankortet taler pludselig med historisk indsigt. For denne i grunden ganske enkle historie om et barns fødsel midt i verden er så velkendt, at den løber i vores blodårer. Skulle det være sandt, at den gennemsnitlige danskers uvidenhed om kristendommen stort set er uden huller, ja, så er juleevangeliet formentlig undtagelsen, der bekræfter den tese.

"Og det skete i de dage, at der udgik en befaling fra ..."; jo, vi kan det godt; uanset hvor kirke-uvante og stille-kristne vi ellers er. Trosbekendelsen kniber det med, men at befalingen udgik fra kejser Augustus, det

husker vi nok.

Og formodentlig er det også, fordi historien er så bevægende. Og det er den selvfølgelig, fordi fødselsberetninger altid er bevægende; fordi enhver fødsel er et af de mest livskraftige symboler, vi har. Ingen, der pludselig står med et lille spædbarn i sine hænder, vil som det første spørge "Hvad er meningen?". For ethvert spædbarn er i sig selv en opstand imod enhver form for meningsløshed. Når man får lagt et menneske i armene, så bliver selv fortravlede kvinder omsorgsfulde, knarvorne mænd får smil om læben, mistroiske gribes af tillid, og alle mærker en instinktiv trang til at værne livet.

Og midt i vores verden er det nu blevet sådan, at vi hvert år på denne tid får lagt et lille barn i armene. Om hvem det påstås, at sådan kom Gud til verden. Helt bekymringsløst og selvfølgelig fortæller det, at der midt i den verden, hvor krige lemlæster menneskers håb, hvor udbytning og undertrykkelse hører til dagens (u)orden, og hvor sulten piner livet ud af mennesker - midt ind i den verden, fødtes Gud, kom til jorden, som et sårbart og afmægtigt lille spædbarn.

Er det overhovedet muligt at tage sådan en beretning alvorligt? Hvordan overhovedet høre sådan en fortælling for alle de fortvilede råb? Kan man overhovedet være bekendt at tale om et håb i en verden, hvor magtspil og tilfældigheder kværner mennesker ned i de dybeste huller og grave? Er det ikke meget klogere at lukke ørerne, tage godt fat, slå fra sig og så holde ud til man segner? Hvordan lader det sig overhovedet gøre at tro og håbe?

Ja, det er ikke sådan at svare på. Og juleevangeliet svarer vel heller ikke direkte på det; fortæller bare stille sin historie om et barn, der blev født, og som var verdens frelser. Men her er jo alt for meget stald og alt for lidt palads. Og her er alt for meget kej-

ser Augustus og alt for få og små hyrder; ja, og når stjernen på himlen endelig viser sig, er der kun én - bare én. Dét kunne Walt Disney have gjort bedre. Det er egentlig ikke meget at komme med.

Så måske er det med juleevangeliet, som det er med enhver barnefødsel: egentlig ikke meget at komme med målt op imod denne verdens rygende ruinhobe, hvor fortrædeligheder og modbydeligheder dagligt finder sted, og hvor sygdomme og død fylder så meget.

Alligevel er vi her så. År efter år. Igen og igen. Kommer her for at høre fortællingen - eller er det eventyret? - om en lille drengs fødsel i en stald i Betlehem. En dreng, der siges at være verdens frelser, intet mindre. Den bedst integrerede indvandrer, vi kender, og som hvert år på denne tid gør det samme ved os, nemlig griber os om hjertet og løber om hjørner med hjernen. For lige så svært det er at forstå, at Gud blev menneske på så almindelig en måde, ligeså let er det at føle og fornemme, at dét må være noget godt og noget glædeligt; at dét er en befrielse.

For hvis Gud blev menneske - blev som én af os - må alt andet i livet også blive lettere. Så må der eksistere en anden måde at leve livet på end ved at dyrke det perfekte og det stærke, det magtfulde og det usårige. Der må eksistere et rige, hvor de sidste skal være de første, de mindste de største, og hvor alt det sårbare, det afmægtige og det svage får plads og ret.

Lader man juleevangeliet gå til hjertet - og der er ikke andre steder at gå hen med det - så bevæges man til at tro, at verden bliver sat på plads. Så inddæmtes kaos, og så opstår et nyt rige, et kærlighedens rige, hvor livet kommer til os, ligesom når et spædbarn bliver lagt i vores arme, og alt, som er hårdt og uforsonligt i os, nedbrydes.

Det er derfor, vi er her. Igen. For at lade os

bevæge af julens budskab, der stille fortæller sin lille enkle historie og dæmper os, afvæbner os, nedkalder en våbenhvile, som vi godvilligt bøjer os for, fordi vi spontant genkender os selv i håbet om fred. Som i himlen således også på jorden.

Jørn Skøtt Andersen
Frejlev-Sønderholm

Salmer:
94, 104, 114, 121

Redaktion

Sognepræst
Margrethe Dahlerup Koch
Høbrovej 3
6980 Tim
mdk@km.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk